

УДК 338.48

Ю.Северіна

Д. Дмитрів, канд. техн. наук, доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Yu.Severina

D.Dmytriv, PhD, Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

CURRENT STATE OF TRANSPORT LOGISTICS IN THE TOURISM INDUSTRY OF UKRAINE

Туристична галузь України, на сьогодні, переживає непрості часи. У 2019 році, туристична галузь зазнала катастрофічних збитків не лише в Україні, а й в усьому світі. Це було пов'язано з заборонаю переїздів у зв'язку із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19). Зараз в Україні війна, тому туризм, як і інші галузі економіки, зазнають негативних впливів, які призводять до масових банкрутств господарюючих суб'єктів..

Транспортна логістика є одним з ключових елементів розвитку туризму, оскільки саме з розвитком транспорту, точніше з розвитком залізничного транспорту, і пов'язують початок організованого туризму. На сьогодні, транспортна логістика туристичної галузі України, перебуває у кризовому стані, що пов'язано з об'єктивними причинами. Однак, навіть у таких непростих умовах, вітчизняні туроператори намагаються стабілізувати свою діяльність, зокрема, відновити транспортну логістику.

Якщо розглядати транспортну логістику в туризмі, то у ній, велику увагу приділяють саме розвитку транспорту. І цьому є кілька пояснень:

- транспорт являється окремою галуззю економіки та може працювати окремо від туризму, а навпаки це практично неможливо;
- транспорт з'явився задовго до того часу, як була помічена соціальна потреба в подорожах;
- індустрія туризму перебуває в значній залежності від функціонування транспортної системи (якість, стан, тривалість поїздки, асортимент транспорту та послуг на борту, тощо);
- еволюція транспортної галузі дала поштовх для розвитку туризму. Наприклад, авіаційний транспорт - дав можливість розвитку швидких та міжконтинентальних туристичних поїздок, автомобільний – індивідуальних і організованих групових подорожей.

Залежить туризм від транспорту, яскраво проявилась наприкінці 2019 – початку 2020 року, коли світ сколихнула пандемія Covid – 19. З метою зменшення ризиків зараження, було прийнято рішення про закриття кордонів між країнами. Відповідно, туристична галузь перейшла в режим очікування до відновлення поїздок, несучи значні фінансові та репутаційні збитки. Стало відкритим питання, яким чином повернути туристів з інших країн.

Авіакомпанії згуртувались та почали здійснювати евакуаційні рейси під державним керівництвом. Станом на травень 2020 року до України було повернуто 230 тис. українців [1]. За даними IATA, світові авіакомпанії втратили близько 118,5 мільярдів доларів, завантаженість рейсів пасажирами, яка ще торік складала 87%, впала до 65,5%, а кількість охочих летіти скоротилася у два з половиною рази, до 1,8 мільярдів осіб [2]. Попит на міжнародних пасажирських лініях в серпні 2020 впав на 88,3%, в порівнянні з серпнем

2019 року, це трохи краще, ніж 91,8%, зафіксованих в липні 2020 р. Внутрішній пасажирський трафік в серпні впав на 50,9%. Це було незначне поліпшення в порівнянні з падінням на 56,9% в липні. Кошти, отримані в активний літній туристичний сезон, забезпечують авіакомпаніям подушку безпеки в осінні та зимові періоди. В поточному році у авіакомпаній такого захисту немає, тому як наслідок, компанії одна за одною оголошують про масові скорочення персоналу [3]. У державах Піренейського півострова і у Франції кількість перельотів знизилась на 33 відсотка, а в країнах Бенілюксу - на 31 відсоток. Скандинавські країни і Швейцарія постраждали від падіння на 27 відсотків, а Австрія - на 26 відсотків. У Німеччині зафіксовано найменшу кількість збоїв в роботі ділової авіації, при цьому обсяг операцій скоротився на 25 відсотків у порівнянні з минулим роком [3].

Враховуючи понесені збитки авіакомпаній в 2020 році, Кабінет міністрів України 24.11.2021 року затвердив порядок використання державних коштів щодо відшкодування витрат українським авіаперевізникам. На реалізацію програму передбачено 104 мільйони гривень. Зокрема, заплановано повернення грошей за витрати авіакомпаній, які надсилали порожні рейси з України.

Подібні проблеми торкнулись і інших видів транспорту, задіяних у туристичній галузі, що суттєво знизило ефективність транспортної логістики. З часом карантинні обмеження стали пом'якшувати і потік подорожуючих збільшився, що позитивно вплинуло на транспортну логістику. Одна за одною, країни почали відкривати свої кордони і відповідно транспортна мережа змогла відновити існуючі та прокласти нові маршрути.

У 2021 році відкрили кордони 14 країн Європи, які є найпопулярнішими серед любителів автобусних турів. Рада ЄС включила Україну до рекомендованого переліку третіх держав, для громадян яких пропонується скасувати тимчасові обмеження на необов'язкові поїздки до Європейського Союзу. Згідно з рекомендацією Ради ЄС, одна за одною європейські країни почали відкриватися для всіх типів подорожей українців. [4]. З цими країнами було відновлено автомобільне та авіасполучення для поїздок з туристичної метою.

З початком війни, українські туроператори стикнулись з новими негативними викликами, які також вплинули на ефективність транспортної логістики. Зокрема, іноземні туристи відмовились від турів в Україну, кількість охочих українців, подорожувати скоротилась у десятки разів, діє заборона на виїзд чоловіків, руйнується транспортна та енергетична інфраструктура тощо. Ці негативні чинники, значно ускладнюють як транспортну логістику туроператорів, так їх діяльність загалом.

Проведений аналіз транспортної логістики туристичної галузі України, дозволив виокремити проблеми, з якими стикаються вітчизняні туроператори. Слід відзначити, що вирішити в умовах війни, а отже в умовах великих ризиків, наявні проблеми вітчизняних туроператорів надзвичайно складно. Тому, необхідно шукати шляхи, які дозволять оперативно та якісно відновити туристичну галузь у післявоєнний період.

Література

1. Covid-19 та свобода пересування. URL: <http://prismua.org.tilda.ws/covid19ukraine>
2. Українські авіаперевізники: політ попри COVID-19. URL: <https://www.radio-svoboda.org/a/ukrainski-aviapereviznyky-i-covid/30977041.html>
3. Наслідки пандемії відчуватимуться до кінця 2021 року. URL: <https://iev.aero/press-centre/news/436>
4. МЗС: 14 країн ЄС відкрили кордони для українських туристів. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/07/26/676273/>